

מסורת הש"ס

(א) שנת ק"ו (ב) ז"ל ה'ק... (ג) שנת ק"ו (ד) שנת ק"ו... (ה) שנת ק"ו... (ו) שנת ק"ו... (ז) שנת ק"ו... (ח) שנת ק"ו... (ט) שנת ק"ו... (י) שנת ק"ו... (יא) שנת ק"ו... (יב) שנת ק"ו... (יג) שנת ק"ו... (יד) שנת ק"ו... (טו) שנת ק"ו... (טז) שנת ק"ו... (יז) שנת ק"ו... (יח) שנת ק"ו... (יט) שנת ק"ו... (כ) שנת ק"ו... (כא) שנת ק"ו... (כב) שנת ק"ו... (כג) שנת ק"ו... (כד) שנת ק"ו... (כה) שנת ק"ו... (כו) שנת ק"ו... (כז) שנת ק"ו... (כח) שנת ק"ו... (כט) שנת ק"ו... (ל) שנת ק"ו...

סדר תעניות אלו פרק שלישי תענית

כד.

עין משפט
גור מצוה

כט א ב מ"י פ"א
מה' שנת ה' א
קמג לאון סה:

יומא חד שמעיה רב אשי לרבי יוסי בר אבין. ל"א יומא חד שמעיה רבי יוסי בר אבין לרב אשי. דקא גרים אמר שמואל השולה דג מן הים צבצת כיון דביש צו כסלע אע"פ שהוא מפרכס לאחר כן וצעוד שהוא מפרכס השליכו צמים חייב משום נטילת נשמה שהיא אב מלאכה דתנן (שבת דף עג.) השומטו כו'. אמר ליה רבי יוסי וצין סנפיריו דודאי לא חי. וכשלין מחוסר יאדה עסקינן כגון שלדו בתוך הסל והנימו צמים לחיות כדרך שעושין הדייגין: (א"ל רב אשי ולא סבר לה מר דהאי וצין סנפיריו רבי יוסי בר אבין אמרה. כלומר מ"ט לא אמרת ליה משמיה שכל האומר דבר צבס אומרו מציא גאולה לעולם:)

יומא חד שמעיה דקא גרים אמר שמואל (א) השולה דג מן הים בשבת כיון שביש בו כסלע חייב א"ל ולימא מר ובוין סנפיריו אמר ליה ולא סבר לה מר דההיא רבי יוסי בן רבי אבין אמרה אמר ליה אנא ניהו א"ל ולא קמיה דר' יוסי דמון יוקרת הוה שביח מר א"ל (היין) א"ל ומ"ט שבקיה מר ואתא הכא אמר ליה גברא דעל בריה ועל ברתיא לא חס עלי דידי היכי חיים בריה מאי היא יומא חד הוו אגרי ליה אגרי בדברא נגה להו ולא אייתי להו ריפתא אמרו ליה לבריה (ב) כפינן הוון יתבי תותי תאינתא אמר תאנה תאנה הוציא פירותך ויאכלו פועלי אבא אפיקו ואכלו אדהכי והכי אתא אבוה אמר להו לא תינקטו בדעתייכו דהאי דנגהנא אמצוה טרחנא ועד השתא הוא דסנאי אמרו ליה רחמנא לישבכך כי היכי דאשבכן ברך אמר להו מדהיבא אמרו הכי והכי הוה מעשה אמר לו בני אתה הטרחת את קונך להוציא תאנה פירותיה שלא בזמנה יאסף שלא בזמנו ברתיא מאי היא הוויא ליה ברתיא בעלת יופי יומא חד הוויא להווא גברא דהוה כריא בהוצא וקא חזי לה אמר לו מאי היא אמר ליה רבי אם ללוקחה לא זכיתי לראותה לא אזכה אמר לה בתי קא מצערת להו לברייתא שובי לעפריןך ואל יכשלו ביך בני אדם (ג) הוויא ליה ההוא חמרא כדהוון אגרי לה כל יומא לאורתא הוון משדרי לה אגרה אגבה ואתיא לבי מרה ואי טפו לה או בצרי לה לא אתיא יומא חד אינשו זוגא דסנדלי עלה ולא אזלה עד דשקלונהו מינה והדר אזלה אלעזר איש בירתא כד הוון חזו ליה גבאי צדקה הוון טשו מיניה דכל מאי דהוה גביה היב להו יומא חד הוה סליק לשוקא למזבין נדוניא לברתיא חזויהו גבאי צדקה טשו מיניה אזל ורהט בתרייהו אמר להו אשבעתכו במאי עסקיתו אמרו ליה ביתום ויתומה אמר להו העבודה שהן קודמין לבתי שקל כל דהוה בהדיה ויהב להו פש ליה חד זוגא זבן (ד) ליה חיטי ואסיק שדייה באכלבא אתיה דביתוהו אמרה לה לברתיא מאי אייתי אבוך אמרה לה כל מה דאייתי באכלבא שדיתיא אתיא למיפתח בבא דאכלבא חזת אכלבא דמליא חיטי וקא נפקא בצניורא דדשא ולא מיפתח בבא מחיטי אולא ברתיא לבי מדרשא אמרה ליה בא וראה מה עשה לך אוהבך אמר לה העבודה הרי הן הקדש עליך ואין לך בהן אלא כאחד מעניי ישראל ר' יהודה נשיאה גזר תעניתא בעי רחמי ולא אתא מיטרא אמר כמה איכא משמואל הרמתי ליהודה בן גמליאל אוי לו לדור שכן נתקע אוי לו למו שעלתה בימוי כך חלש דעתיה ואתא מיטרא דבי נשיאה גזר תעניתא ולא אודעינהו לרבי יוחנן ולייש לקיש לצפרא אודעינהו אמר ליה ריש לקיש לרבי יוחנן הא לא קבילנא עלן מאורתא אמר ליה אנן בתרייהו גריינן דבי נשיאה גזר תעניתא ולא אתא מיטרא תנא להו אושעיא זעירא (ה) דמן חברייא והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה משל לכלה שהיא בבית אביה כל זמן שענייה יפות אין כל גופה צריכה בדיקה ענייה (ו) טרושות כל גופה צריכה בדיקה אתו עבדיה ורמו ליה סודרא בצואריה וקא מצערו ליה אמרו (ז) (ליה) בני מאתיה שבקיה דהא נמי מצער לן שמים לא אמרי ליה (ח) מידי ושבקין ליה אתון נמי שבקוהו רבי גזר תעניתא ולא אתא מיטרא נחית קמיה אילפא ואמרי לה רבי אילפי (י) אמר משיב הרוח (יא) ונשא זיקא מוריד הגשם ואתא מיטרא אמר ליה מאי עובדך אמר ליה דיינא בקוסמא דחיקא דלית ביה חמרא לקידושא ואבדלתא טרחנא ואתינא חמרא לקידושא ואבדלתא ומפיקנא להו ידי חובתייהו רב איקלע ליהווא אתרא גזר תעניתא ולא אתא מיטרא נחית קמיה שליחא דצבורא אמר משיב הרוח ונשב זיקא אמר מוריד הגשם ואתא מיטרא אמר ליה מאי עובדך אמר ליה מיקרי דרדקי אנא ומקרינא לבני עניי כבני עתירי וכל דלא אפשר ליה לא שקלינא מיניה מידי ואית לי פירא דכוורי וכל מאן דפשע משחדינא ליה מינייהו ומסדרינן ליה ומפייסין ליה עד דאתי וקרי רב נחמן גזר תעניתא בעא רחמי ולא אתא מיטרא אמר שקלוה לנחמן חבוטו מן גודא לארעא חלש דעתיה ואתא מיטרא רבה גזר תעניתא בעי רחמי ולא אתא מיטרא אמרו ליה והא רב יהודה כי הוה גזר תעניתא אתא מיטרא אמר להו מאי אעביד אי משום תנויי אנן עדיפינן מינייהו דכשני דרב יהודה (כ) כל תנויי בנדיקין

תורה אור השלם

1. ויקח אדם מעיני העדה נעשתה לשגגה ונעשו כל העדה פר בן בקר אחד לעלה לריח נידוח לוי ומנחתו ונטב במשפט ועשיר עדים אחד לקחת: במדבר טו כד

רבינו חננאל

שמע לרב אשי דתני אמר שמואל השולה דג מן הים כיון שביש בו כסלע חייב. א' ליה איהו ובין סנפיריו, א"ל רב אשי הני דבי ר' יוסי אינון, אמר ליה אנא הוא, אמר ליה רב אשי ואמאי שבקת לר' יוסי דמן יוקרת רבן, א"ל גברא דלא חס אמריה ואברתיא עלי דידי חיי. בריה וברתיא מאי היא כו', סלכא, אצור, ר' יהודה נשיאה גזר תעניתא ולא אתא מיטרא. אמר שמואל הרמתי במנחה ומקבל רב אמר במנחה ושמואל אמר בתפלת המנחה הסיד: (א) ר"ה כל מאן דפשע ולא צני מיקרי הסיד דלא מסיד משחדינא ליה כוורי כי היכי דגמרי הסיד: (ב) תנא ר' יהודה נשיאה כו' שיש צו כסלע אע"פ שעדיין הוא מפרכס וצבצת:

הגהות הב"ח
(א) גמ' ליה לברייה כפינן או ימי: (ב) שם זל יכשו צין בני אלס רבן הוה הירא ליה הוה חמלא: (ג) שם דן זוזן וזן ביה מיני ואסקי בו מאי חייב לך אבין אמרה: (ד) שם לא אמרי ליה ולא מדי: ועסקין ליה: (ה) רש"י ד"ה וזה לא כו' כהדייהו כדאמרינן לעיל מאימתי מקבל רב אמר במנחה ושמואל אמר בתפלת המנחה הסיד: (ו) ר"ה כל מאן דפשע ולא צני מיקרי הסיד דלא מסיד משחדינא ליה כוורי כי היכי דגמרי הסיד: (ז) תנא ר' יהודה נשיאה כו' שיש צו כסלע אע"פ שעדיין הוא מפרכס וצבצת:

(א) גמ' ליה לברייה כפינן או ימי: (ב) שם זל יכשו צין בני אלס רבן הוה הירא ליה הוה חמלא: (ג) שם דן זוזן וזן ביה מיני ואסקי בו מאי חייב לך אבין אמרה: (ד) שם לא אמרי ליה ולא מדי: ועסקין ליה: (ה) רש"י ד"ה וזה לא כו' כהדייהו כדאמרינן לעיל מאימתי מקבל רב אמר במנחה ושמואל אמר בתפלת המנחה הסיד: (ו) ר"ה כל מאן דפשע ולא צני מיקרי הסיד דלא מסיד משחדינא ליה כוורי כי היכי דגמרי הסיד: (ז) תנא ר' יהודה נשיאה כו' שיש צו כסלע אע"פ שעדיין הוא מפרכס וצבצת:

מוסף רש"י

השולה דג. שהיה ילוד ועמד מצעד יום (שבת ק"ק) כיון שביש בו כסלע. כדאמרינן סגל חייב. משום נטילת נשמה, דמו לא חי (ס"ט). אושעיא זעירא דמן חברייא. דמן הישיבה, ולי נראה לאושעיא זעירא היה נקלע דמן חבריה משבני הישיבה (וחז"ק לא. וי"ט ט"ב). ענייה טרוטות. רכות (שבת לא).

רבינו גרשום

שיש בו כסלע חייב. משום צידה ומשום נטילת נשמה. אמר ליה. ר' יוסי בר ר' אבין ובין סנפיריו. א"ל. רב יוסף הא בין סנפיריו ר' יוסי היא סלכא. גזר. משמואל הרמתי שהיה מבקש ומביא מטר אפי' בימי קציר חטים דכתיב הלא קציר חטים וכו'. בתרייהו, דבי יגור. אוליין. וכי קבילו איהו הוי כמו קבילו אנו. מעיני העדה. עיקר הדין היינו דבי נשיאה. קודא אתרא. דחיקא. בני אדם דחוקים.

(א) נראה דל' אמרו ליה וזה כי ר' יהודה נשיאה נשאו מלנו ומלי מעלה אמר לכו מאי אעביד אי משום טורח וכו' כ"ל.

כיון דחזינן דכל מיליה לשום תעניתא ולא אתא מיטרא נחית קמיה אילפא ואמרי לה רבי אילפי (י) אמר משיב הרוח (יא) ונשא זיקא מוריד הגשם ואתא מיטרא אמר ליה מאי עובדך אמר ליה דיינא בקוסמא דחיקא דלית ביה חמרא לקידושא ואבדלתא טרחנא ואתינא חמרא לקידושא ואבדלתא ומפיקנא להו ידי חובתייהו רב איקלע ליהווא אתרא גזר תעניתא ולא אתא מיטרא נחית קמיה שליחא דצבורא אמר משיב הרוח ונשב זיקא אמר מוריד הגשם ואתא מיטרא אמר ליה מאי עובדך אמר ליה מיקרי דרדקי אנא ומקרינא לבני עניי כבני עתירי וכל דלא אפשר ליה לא שקלינא מיניה מידי ואית לי פירא דכוורי וכל מאן דפשע משחדינא ליה מינייהו ומסדרינן ליה ומפייסין ליה עד דאתי וקרי רב נחמן גזר תעניתא בעא רחמי ולא אתא מיטרא אמר שקלוה לנחמן חבוטו מן גודא לארעא חלש דעתיה ואתא מיטרא רבה גזר תעניתא בעי רחמי ולא אתא מיטרא אמרו ליה והא רב יהודה כי הוה גזר תעניתא אתא מיטרא אמר להו מאי אעביד אי משום תנויי אנן עדיפינן מינייהו דכשני דרב יהודה (כ) כל תנויי בנדיקין